

КИР БУЛИЧОВ

ИЗБОР

Превод от руски: [Неизвестен], 1971

chitanka.info

Беше задушно, искаше ми се да постоя на течение, но през цялото време все някой затваряше вратата. Изморен съм. Толкова много, че преди да вдигна слушалката, пет минути се мъчех да измисля предлог да не се срещнем с Катрин. Когато вече набрах номера, си помислих: „Сега Катрин ще ми каже, че не може да се видим, защото има събрание.“ Обади се самата Катрин и каза, че бих могъл да позвъня малко по-рано. До масата спря Крогиус. Стоеше и чакаше. Гледаше ме жално. Катрин говореше тихо.

— Какво? — запитах аз. — Говори по-високо!

— След четиридесет минути — рече Катрин. — Както винаги.

— Ето, виждаш ли? — казах на Крогиус, като поставих слушалката. — Веднага ще позвъниш.

— Благодаря ти! — отвърна Крогиус. — Жената може да излезе от работа.

Беше адски задушно. За да убия времето, отидох пеш до паметника на Пушкин. На будката продаваха карамфили, но бяха увяхнали. Овладея ме глупавото чувство, че всичко това веднъж вече е било. Даже и този сънлив ден. И Катрин също ме е чакала на кръглата скамейка, а в краката на Пушкин има саксии с измачкани цветя и излинял букет метличина. Така си беше. Дори метличината. Но Катрин закъсняваше и аз приседнах на свободния край на пейката. Тук сянката на храстите не достигаше и затова хората не сядаха. В сянката отсреща стояха немски туристи с покупки, по-нататък бяха старците и тези, които като мене чакаха някого.

Катрин не дойде сама. След нея, по-скоро до нея, вървеше висок широкоплещест мъж с едва покарала брадичка, сякаш залепена под бузите, което го правеше да прилича на лъжец. Носеше бяла фуражка и ако бе малко по-хладно, би навлякъл и велурено сако. Гледах мъжа, защото не беше нужно да гледам Катрин. Нея добре си я знаех. Катрин приличаше на кученце-дог — големи ръце и крака, даже прекалено големи, но в това бе нейната прелест.

Катрин ме съзря, дойде и седна. Мъжът също седна до нея. Катрин се направи, че не ме познава, аз също гледах встрани. Мъжът рече:

— Страхотна горещина е тук. Може да ни хване слънчев удар.

Катрин гледаше пред себе си и той се любуваше на профила ѝ. Искаше му се да докосне ръцете ѝ, но не смееше и пръстите му

изведнъж увиснаха над нейната китка. Челото на мъжа бе потно, бузите му лъщяха.

Катрин се отвърна от него и като гледаше някъде покрай мене, каза само с устни:

— Превърни се в паяк. Изплаши го до смърт. Само че аз да не видя.

— Казахте ли нещо? — запита мъжът и се докосна до лакътя ѝ. Пръстите му застинаха, допирайки хладната кожа.

Наклоних се напред, за да срещна погледа му, и се превърнах в паяк. Тялото ми беше половин метър дълго, пипалата — еднометрови. Измислих си пипала като криви триони, намазани със смърдяща отрова. На гърба си натоварих цяло паяково поколение. Отрочетата също шаваха с пипала и пускаха отрова.

Мъжът не разбра веднага какво се бе случило. Замижа, но не махна ръка от лакътя на Катрин. Тогава я превърнах в моя самка и го накарах да усети под пръстите си студа на сивата хитинова броня. Мъжът притисна длан към гърдите си, а с другата ръка махна пред очите си.

— Дявол да го вземе! — избухна той. Стори му се, че е заболял. Беше мнителен като всички едри мъже. Насили се да погледне още веднъж и тогава аз протегнах предните закривени пипала. И той избяга. Беше му срамно, но не можеше да направи нищо друго от страх. Немците сграбиха покупките си, старците се загледаха след него.

Катрин се изсмя.

— Благодаря — каза тя. — Добре ги правиш тези неща.

— Той нямаше да избяга, ако не бях превърнал и тебе в паяк.

— Би трябвало да се засрамиш!

— Къде ще отидем? — попитах.

— Където искаш.

— Днес е много задушно — промърморих. — Къде се закачи тоя?

— Излизаше от киното. Казах му, че ме чака мъж, но после реших да го накажа, защото беше много самоуверен. Да идем ли в парка? Ще прием бира.

— Там е пълно с народ — казах.

— Днес е петък. Ти сам си казвал, че разумните хора излизат в петък извън града.

— Както кажеш.

— Тогава да потърсим такси.

На пиящата имаше огромна опашка. Слънцето буквално висеше над покривите.

— Направи нещо — помоли Катрин.

Излязох от опашката и отидох да хвана някой частник. Това правя само за Катрин. Видях на ъгъла празен автомобил и се превърнах в Юри Никулин.

— Закъде си? — попита шофьорът, когато вмъкнах главата на Никулин през прозорчето.

— За Соколники.

— Сядай, Юра!

Повиках Катрин и когато седнахме, тя попита:

— За кого му се представи?

— За Юрий Никулин.

— Сега ще се гордее, че те е возил.

— Не съм те виждал отдавна в киното, Юра — рече шофьорът, като се наслаждаваше на лесното общуване с мене.

— Зает съм в цирка — отвърнах аз.

През цялото време трябваше да мисля за него, макар че ми се щеше да гледам Катрин. Тя се забавляваше искрено. Беше прехапала долната си устна и краищата на остриите зъби се врязаха в алената кожа. Шофьорът беше разговорлив. Дадох му една рубла и той каза, че ще я залази за спомен.

Под големите дървета на входа бе прохладно и всички места пред павилионите — заети.

— Да отидем вляво — предложи Катрин.

В гората, прорязана от пътеките, до един отдавна небоядисван стобор, Катрин разстла два вестника. Седнахме на тревата. Катрин поиска бира и аз извадих бутилката от чантата. Бях я купил след работа, защото знаех, че Катрин ще поиска бира. Нямах с какво да я отворя и отидох към оградата. Точно пред нея имаше канавка и си помислих, че мога да я прелетя. Не да я прескоча, а именно да я прелетя. Но по пътеката се показаха две жени с детски колички и аз просто прескочих.

— Иска ли ти се да летиш? — запитах Катрин.

Тя ме изгледа втренчено и аз забелязах, че зениците ѝ се свиват, когато в тях попадне слънчев лъч.

— Нищо не разбираш ти — отвърна ми. — Не умееш да четеш чужди мисли.

— Не умея — рекох.

Приехме бирата, като си подавахме бутилката един на друг, сякаш беше лулата на мира.

— Много е горещо — каза Катрин. — И защо не ми разрешаваш да си вдигна косите?

— Аз?

— Ти си ми повтарял, че повече ти харесвам със спуснати коси.

— Харесваш ми всякак — рекох.

— Но със спуснати коси повече!

— Със спуснати повече.

Приех нейната жертва.

Катрин се бе опряла с длан на тревата.

— Катрин, хайде да се оженим — казах аз. — Обичам те!

— Не ти вярвам — отвърна Катрин.

— Ти не ме обичаш.

— Глупчо!

Наведох се до самата земя и зацелувах подред дългите загорели пръсти. Катрин постави длан на тила ми.

— Защо не искаш да се оженим? — попитах аз. — Ако поискаш, за теб ще бъда винаги красив. Като кинозвезда.

— Ще се умориш.

— И все пак?

— Никога няма да се омъжа за тебе — отвърна Катрин. — Ти си пришълец от Космоса, чужд човек. Опасен.

— Израсъл съм в детски дом. Ти знаеш това. И ти обещавам, че никого няма да хипнотизирам. Още по-малко — тебе.

— А досега внушавал ли си ми нещо?

Тя отдръпна ръката си от тила ми и аз почувствувах как пръстите ѝ застинаха във въздуха.

— Само по твое желание. Когато те болеше зъб. Помниш ли? И когато искаше да видиш жирафа на Комсомолския площад.

— Внушавал ли си ми, че те обичам?

— Не говори глупости и върни ръката си на мястото ѝ. Така ми е по-удобно.

— Лъжеш ли?

— Не, просто искам да ме обичаш.

Дланта се върна на мястото и Катрин рече:

— Не ти вярвам.

Допихме бирата, поставихме бутилката на видно място така, че който искаше, можеше да я вземе и да я предаде. Говорихме за незначителни работи — за втория баща на Татяна, за Вики, за хората, които минаваха покрай нас. Излязохме от парка, когато се беше стъмнило вече, дълго чакахме ред за такси и тогава я изпратих до метрото. Катрин не пожела да ме целуне на прощаване и ние нищо не си казахме за следващата среща.

Тръгнах за къщи пеша. Беше ми мъчно и аз измислях вечен двигател, а после доказах, че той все пак няма да заработи. Доказателството се оказа трудно и почти забравих за Катрин, когато дойдох до нашата улица. И тук изведнъж разбрах, че когато вляза в къщи, телефонът ще звънне и Крогиус ще ми се обади. Не ми се заобикаляше тревата пред сградата и реших да прелетя над нея. Не беше лесно да се лети, защото през цялото време губех равновесие и затова се отказах да летя до четвъртия етаж, макар прозорецът ми да стоеше отворен. Тръгнах по стълбището.

Когато отворих вратата, разбрах, че някой седи в стаята и ме чака. Затворих и поставих верижката. Запалих лампата в антрето. Човекът в тъмната стая знаеше, че го чувствавам, но не помръдна. Попитах:

— Защо седите на тъмно?

— Задрямал съм — отвърна човекът. — Нямахте ви дълго време.

Влязох в стаята и натиснах електрическия ключ. Запитах:

— Да сложа ли кафе?

— Само за Вас. Аз не пия.

Човекът излъчваше респект. Респектът просто капеше от него. Затова аз също надянах маската на респекта и внуших на госта, че нося синя вратовръзка на райета. Той се усмихна:

— Не се престаравайте, по-добре сложете кафето.

Той тръгна след мене към кухнята, извади от джоба си кибрит и запали газа, докато аз насипвах кафе в джезвето.

— Не се ли чувствувате сам? — попита той.

— Не.

— Даже днес?

— Днес да.

— Защо не се оженихте досега?

— Момичетата не ме обичат.

— Може би свикнахте със самотата?

— Може би.

— Но все пак имате приятели?

— Много приятели.

— Те държат ли на вас?

— Предполагам. Как влязохте в квартирата?

Човекът вдигна рамене и каза:

— Прелетях. Прозорецът беше отворен.

Стоеше наклонил глава, разглеждаше ме и като че ли очакваше да види изумлението ми. Но аз не се изумих, тъй като току-що се канех да сторя същото, само че се поуплаших да не изгубя равновесие и да не се блъсна в балкона. Човекът съкрушено поклати глава и рече:

— Никакви съмнения — и пооправи пенснето си.

Мога да се закълна, че три минути преди това нямаше никакво пенсне. Налях кафето в чашка, разтворих пакетче вафли и го поканих в стаята. Изморих се от горещината и от безцелния ни разговор.

— Свалете обувките — каза гостът, проявявайки загриженост. — Нека краката си почиват.

— Много сте любезен — рекох. — Но първо да си изпия кафето, иначе ще заспя.

Човекът прекоси стаята, опря се до библиотеката и прекара ръка по гърбовете на книгите като пръчка по дървена ограда.

— И тъй — каза с професионален тон той, — вие неведнъж сте си задавали въпроса: защо не сте като всички. И отговор не сте намирали. А нещо ви въздържаше да се обърнете към лекар.

— Аз съм като всички — отвърнах и си помислих, че напразно не го послушах да сваля обувките.

— Още в детския дом се учехте по-добре от връстниците си. Значително по-добре. Даже удивлявахте учителите.

— Втора награда на математическата олимпиада — рекох аз. — Но учителите не се удивляваха. И медал не получих.

— Нарочно не ви го дадох — каза гостът. — Вие ги смущавахте със способностите си. Даже убедихте Крогиус, че е пълноправен съавтор. Това не е вярно. Във вас е заключена могъщата сила на убеждението. Вие можете да внушите на всеки човек дявол знае какво.

— А на вас?

— На мене не можете — отвърна гостът и се превърна в малък паметник на първия печатар Иван Фьодоров.

— Любопитно — каза аз. — Сега остава да ми откриете, че сте ми родственик и нас ни свързват невидими генетични връзки.

— Съвсем вярно — каза гостът. — Ако не беше така, щяхте ли да се досетите, че ви чакам? Бихте проявили поне малко учудване, когато намерите непознат човек в стаята си. Бихте се удивили от твърдението, че съм долетял дотук на четвъртия етаж. Впрочем умеете ли да летите?

— Не зная — признах си. — Днес опитах за пръв път. А какво умея още да правя?

— Например? — запитах аз.

Гостът изведнъж се стопи във въздуха и изникна зад гърба ми в рамката на вратата. После, без да бърза, се върна до библиотеката, намери англо-руския речник и го хвърли. Речникът застина във въздуха.

— И всичко това ми предстои? — без особен ентузиазъм попитах аз.

— Това не е всичко.

— Според мене, е достатъчно.

— Ако се учите. Ако се възвърнете към естествения за вас живот и обстановка. Ако се окажете сред себеподобни.

— Значи ли, че съм мутант, генетичен изрод? При това не съм сам.

— Не така! — рязко каза гостът. — Просто вие тук сте чужд.

— Тук съм се родил.

— Не!

— Родил съм се на село. Родителите ми загинали при горски пожар. Пожарникарите ме намерили и ме докарали в града.

— Не!

— Тогава как?

— Трябваше да ви открием по-рано. Но това не беше леко. Мислехме, че никой не е останал жив. Това беше разузнавателен кораб.

Космически кораб. В него бяха и вашите родители. Корабът избухна. Запали се. Успели да ви изхвърлят някак навън. Станал горски пожар. Изгоряло и селището на горското стопанство. Пожарникарите ви намерили жив, но изтощен. Не знаели, че до края на пожара ви е заобикаляло силово поле.

Слушах го, но ме измъчваше съвсем друго.

— Кажете в края на краищата какъв съм аз?

— По външност ли? Нима е необходимо?

— Не.

Гостът се превърна в някаква обтекаема субстанция, полупрозрачна, течаща, изменяща се по форма и по цвят, но все пак нелишена от грация.

— Това също ли е внушение?

— Не.

— Но аз не се старая да бъда човек. Аз съм човек.

— Без това не бихте могли да преживеете на Земята. Мислехме, че сте загинали. А вие сте се приспособили.

— И трябва да отлетя с вас?

— Разбира се! — отвърна гостът. — Вярвате ли ми?

— Вярвам — казах. — Само да позвъня на Крогиус.

— Не бива. Това, което сте направили с него, тук, на Земята, още не е нужно. Няма кой да ви разбере. Всички академици ще ви се смеят. Учуден съм, че въобще успяхте да вдъхнете на Крогиус вяра в тази идея.

— Но нали тя не е химера?

— Не, разбира се. След сто години на Земята сами ще достигнат до нея. Нашата работа е да не се месим.

Вдигнах слушалката.

— Помолих ви да не звъните на Крогиус.

— Добре — отвърнах и набрах номера на Катрин.

Гостът постави дланта си върху слушалката. Приел бе отново човешки вид.

— И с това се свърши. И със самотата. И с необходимостта да живеете сред същества, които много ви отстъпват по възможности. Ако не бях ви намерил, щяхте да загинете. Уверен съм в това. А сега трябва да бързаме. Корабът ни чака. Не е толкова лесно да се добереш до

другия край на Галактиката. Тук не идват често наши кораби. Заклучете квартирата. Няма да забележат веднага изчезването ви.

На стълбището, когато вече тръгнахме, чух как телефонът иззвъня. Направих крачка назад.

— Това е Крогиус — рече гостът. — Говорил е с Гуров, а Гуров не е оставил камък върху камък от вашата работа. Сега Крогиус ще забрави за всичко. Скоро ще забрави.

— Зная, че това беше Крогиус — забелязах аз.

До кораба долетяхме бързо. Той висеше над храстите — неголям, полупрозрачен и на вид не изглеждаше приспособен за далечно пътуване. Това бяха храстите на Соколники и аз даже се огледах за празната бирена бутилка.

— Последен поглед? — запита гостът.

— Да.

— Опитайте се да надвиете тази печал. Тя се поражда не от раздялата, а от неизвестността, от невъзможността да се погледне в бъдещето. Утре просто ще се усмихвате при мисълта за дребните радости и неприятности, които са ви окръжавали досега. Неприятностите бяха повече.

— Повече — съгласих се аз. Меко и топло ме обгърна корабният въздух.

— Стартираме — заяви гостът. — Претоварване няма да почувствувате. Вглеждайте се внимателно в мене. Вашата земна обвивка не иска да ви напусне.

Гостът преливаше в седефени вълни, докато си играеше с приборите на пулта.

През полупрозрачния под видях как тъмната зеленина на парка слиза все по-надолу и по-надолу, как се мяркат уличните светлини и проблясват осветените прозорци. Москва се бе превърнала в светло петно на фона на черното тяло на Земята.

— Никога няма да съжaliaвате — каза човекът. — Ще включа музика и вие ще разберете какви върхове може да достигне разумът, когато се обърне към прекрасното.

Музиката дойде отвън, вля се в кораба, меко ни подхвана и ни понесе към звездите. И беше съвършена, както е съвършено само звездното небе. Това беше съвършенството, към което се стремях през празните нощи в моменти на умора и раздражение.

И отново чух как прозвъня телефонът в празната квартира. Слушалката му беше обвита със синя изолационна лента, след като някой от пийналите ми приятели го смъкна от масата, за да освободял място за шахматната дъска.

— Аз тръгвам — казах на госта.

— Не! Късно е да се връщате. А е и безсмислено да се завърнем в миналото. В далечното минало.

— Довиждане — казах.

Напуснах кораба, защото за една вечер научих много неподозирани дотогава работи.

Земята се приближаваше и Москва от неголямо светло петно постепенно се превръщаше в огнен пожар. С труд открих моя пететажен блок, еднообразен и скучен сред братята си. Гласът на госта ме настигна.

— Цял живот ще се стремите към нас, към мене. Но ще е късно. Размислете. Не трябва да се връщате.

Балконската врата зееше. Телефонът вече мълчеше. Напипах го, без да запалвам светлината. Позвъних на Катрин и я запитах:

— Да си ме търсила, Катюшка?

— Ти си побъркан! — възкликна тя. — Вече е един. Ще събудиш всички съседи.

— Значи си звъняла?

— По-скоро е бил твоят побъркан Крогиус. Търси те из целия град. Сигурно някакви неприятности.

— Жалко.

— За Крогиус?

— Не, жалко, че не си звъняла ти.

— А защо трябваше да ти звъня?

— За да ми кажеш, че си съгласна да омъжиш за мен.

— Ти наистина си луд. Вече ти казах, че няма да се омъжа за пришълец от Космоса, при това морален изрод, който може да ми внушава, че е Жан Пол Белмондо.

— Никога?

— Лягай да спиш, иначе ще те намразя.

— Утре кога свършваш работа?

— Това не те засяга. Имам среща.

— Ти имаш среща с мене! — казах строго.

— Добре де, с тебе — отвърна Катрин. — Само не си мисли излишни работи.

— Сега почти не съм в състояние да мисля.

— Целувам те — каза Катрин. — Телефонирай на Крогиус. Успокой го малко, ще се побърка.

Телефонирах на Крогиус и го успокоих.

След това си свалих обувките и в просъница си спомних, че кафето ми се свърши и утре непременно трябва да отида в магазина на Кровския проспект и да чакам на оная умопобъркваща опашка.

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 33,34/1971 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.